

Łódzki Głos Obywatelski

PISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM WŁAŚCICIELI REALNOŚCI I STANU ŚREDNIEGO

Cena prenumeraty wraz z przesyłką pocztową 2 złote kwartalnie.
Pojedynczy numer 70 groszy

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI
Łódź, ulica Piotrkowska 46, telefon 116-17.

Konto czekowe w P. K. O. Nr. 66.220

Wychodzi raz na miesiąc. Ogłoszenia.
Wiersz mm jednołamowy 20 gr. w tekście
40 gr. Kolumna ogł. zawiera 4 szpalty.

Nr 10

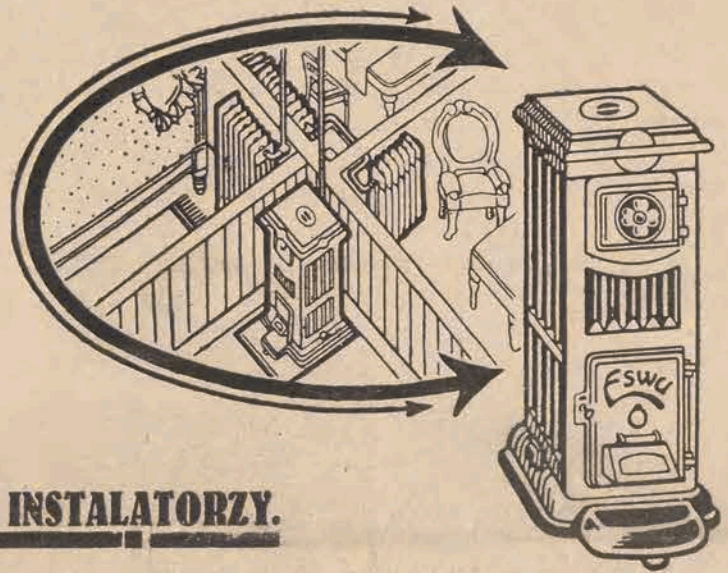
ŁÓDŹ, 15 PAŹDZIERNIKA 1930 R.

ROK II

ST. WEIGT i S^{KA}, ŁÓDŹ

KORZYSTAJCIE Z DOBRODZIEJSTW CENTRALNEGO OGRZEWANIA!

DZIĘKI KOCIOŁKOM „ESWU“, KTÓRE NIE WYMAGAJĄ PIWNIC, CENTRALNE OGRZEWANIE MOŻNA INSTALOWAĆ WE WSZYSTKICH MIESZKANIACH STARYCH I NOWYCH DOMÓW.

INSTALACJE WYKONYWUJĄ KONCESJONOWANI INSTALATORZY.

BIURO TECHNICZNE

„PION“

Sp. z ogr. odpowiedzialn.

Łódź, ul. 11 Listopada (Konstantynowska) Nr. 76 tel. 181-96

kanalizacje, wodociągi, ogrzewanie centralne, plany, kosztorysy i projekty.

Wykonanie solidne – ceny konkurencyjne.

BIBLIOTEKA

**PRZY CENTRALNEM STOWARZYSZENIU
WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI m. ŁODZI
46 PIOTRKOWSKA 46**

**ZAWIERA ARCYDZIEŁA NAJNOWSZEJ
LITERATURY POLSKIEJ I OBCEJ.**

Książki wydaje się w dni powszednie od godz. 3^{1/2} do 5^{1/2} po południu, a w dni przedświąteczne od 11 do 1 po południu.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI 1 ZŁ.

Właściciele nieruchomości a wybory.

Zbliżają się wybory do ciał ustawodawczych. Ustosunkowanie się właściciele nieruchomości do tej kwestji zawsze nastęrczało trudności, gdyż organizacje własności nieruchomości, jako instytucje apolityczne, nie mogły pogodzić postulatów istniejących na terenie Państwa stronnictw politycznych ze swemi interesami. Jako zrzeszenia gospodarcze, staliśmy zawsze na stanowisku, że ustawy wyjątkowe w dziedzinie mieszkaniowej do celu nie doprowadza, ponieważ życie jest silniejsze od tego rodzaju ustaw przymusowych. Dzisiaj już nawet niektóre partie polityczne przystępują do rewizji swych postulatów, starając się zamaskować swój program pod płaszczykiem interesów gospodarczych. Nie jest to bynajmniej ujmą dla nich, gdyż błędy należy zawsze poprawiać, a lepiej to uczynić później, niż wcale.

Zarząd Związku Zrzeszeń Własności Nieruchomej Miejskiej w Polsce, na którego czele bądź co bądź stoją jednostki politycznie zaangażowane, ostatnio przyszedł do wniosku, że momenty gospodarcze winny mieć pierwszeństwo przed politycznymi, i uchwalił udzielić wolnej ręki poszczególnym organizacjom właściciele nieruchomości w wyborze list wyborczych. Takiemu posunięciu należy przyklasnąć.

Właściciele nieruchomości, w pełnem zrozumieniu trudnej sytuacji gospodarczej Państwa, ponosili przez szereg lat wszelkie nakładane na nich ciężary, uważając, że jedynie obecny rząd, oparty na zdrowych podstawach gospodarczych, może w przyszłości spowodować zniesienie ustaw wyjątkowych w dziedzinie mieszkaniowej.

Dlatego też przedstawiciele wszystkich istniejących na terenie m. Łodzi Stowarzyszeń właściciele nieruchomości jednogłośnie uchwaliли przystąpić do Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem. Jesteśmy bowiem przekonani, że tylko to stronnictwo może się przyczynić do zniesienia ustaw wyjątkowych, krzywdzących pewną warstwę obywateli Państwa.

Zasadnicze nasze postulaty są następujące:

- a) Utworzenie Izb Własności nieruchomości,
- b) popieranie inicjatywy prywatnej w budownictwie,
- c) przywrócenie rentowności domów.

Jak wiadomo, sfery gospodarcze m. Łodzi wraz z zrzeszeniami własności nieruchomości wysunęły kandydaturę p. Jerzego Schimmla, asystenta Uniwersytetu Poznańskiego, którego biografię podajemy na innem miejscu.

Z orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Czy w sprawie o eksmisję może być uwzględniony wniosek lokatora o ustalenie podstawowego komornego?

W procesach ekmisyjnych wynikłych z powodu niepłacenia komornego pozwani lokatorzy, w celu skomplikowania sprawy i naruszenia podstawy na której powód-wynajmujący opiera swą skargę ekmisyjną, częstokroć zgłaszają w toku postępowania sądowego wnioski o ustalenie podstawowej ceny najmu, która jest rzekomo przedmiotem sporu między stronami. Intencją pozwanego w tym wypadku jest usprawiedliwić zaleganie z komornem i wywołać wrażenie jakoby ono powstało ze względu na spór co do podstawowego komornego i w ten sposób uzyskać wyrok oddalający eksmisję. Tego rodzaju obrona lokatora jest oczywiście wykretna i bezpodstawną, gdyż obowiązkiem ustawowym lokatora było przedewszystkiem wpłacić niesporną część komornego.

W związku z powyższem Sąd Najwyższy orzekł, iż przy skardze o eksmisję, opartej na ustalonym fakcie niepłacenia 2 rat komornego, wniosek o ustalenie podstawowego komornego tylko wówczas może być uwzględniony przez Sąd, gdy lokator udowodni, że zachodzą przesłanki z art. 11 ust. 3 ustawy o ochronie lokatorów, a mianowicie, że spór co do wysokości komornego zaistniał jeszcze przed wniesieniem sprawy do Sądu i że lokator uiścił lub przynajmniej usiłował uiścić niesporną część komornego. W wypadku gdy lokator nie zapłacił wzgl. nie zaoferował niespornej części komornego, staje się bezcelowem ustalenie podstawowej ceny najmu i wobec tego wniosek lokatora w tym względzie, jako zbyt techniczny i nieuzasadniony należy pozostawić bez uwzględnienia.

Powyższe orzeczenie S. N., oparte na wyraźnym przepisie ustawy o ochr. lokat. i uwalniające Sąd od potrzeby rozpoznawania bezcelowych wniosków, przyczyni się w wysokim stopniu do uproszczenia procesów ekmisyjnych powstałych na tle zalegania z zapłatą komornego. (Orz. 9. I. 1930 r. R.w. 1847/29 O. S. P. IX. 240.)

Przyczyna wypowiedzenia przewidziana w art. 11 2 lit. f. ustawy o ochr. lokat. istnieje tylko wówczas, gdy lokator w czasie wypowiedzenia posiada dwa mieszkania w jednej miejscowości.

Ustawa o ochr. lok. w art. 11 p. 2 pod lit. f wymienia jako ważną przyczynę do eksmisji, jeżeli najemca posiada

inne mieszkanie w tej samej miejscowości. Sąd Najw. wyjaśnił, że przepis ten jest skierowany przeciw zbytowskiemu i ma wtedy zastosowanie, gdy dana osoba w jakikolwiek sposób bez koniecznej potrzeby korzysta z dwu mieszkań w tej samej miejscowości, przyczem przynajmniej jednego mieszkania musi używać z tytułu najmu, drugie zaś może być albo wynajęte, albo też posiadane na innej podstawie prawnej (własność, dożywocie i t. p.). Ten stan rzeczy musi jednak istnieć w czasie wypowiedzenia. Skoro lokator wyzbył się drugiego mieszkania, wypuszczający w najem nie może już korzystać z tej przyczyny wypowiedzenia.

Przy wyrokowaniu w sprawie o eksmisję, Sąd nie może ograniczyć się do stanu faktycznego sprawy przed wytoczeniem powództwa, lecz winien także rozważyć okoliczności, które zaistniały w toku postępowania sądowego, o ile one usunęły przyczynę, dla której powództwo zostało wytoczone.

Antoni M. właściciel nieruchomości wystąpił przeciwko swym lokatorom Waclawowi i Stefanji małż. Ż. o eksmisję na tej zasadzie, że między małż. Ż. zachodzą ciągle kłótnie i awantury, zakłócające spokój w domu (art. 11 p. 2 lit. C. ustawy o ochr. lokat.)

Sąd Pokoju powództwo zasądził.

Sąd Okręgowy z apelacji Stefanji Ż. wyrok Sądu Pokoju w dniu 9. I. 1929 r. zatwierdził.

Niezadowolona tem Stefanja Ż. złożyła skargę kasacyjną w której zarzuca obrazę art. 11 p. 2 lit. c ustawy o ochronie lokatorów i art. 219 Prawa o Małżeństwie.

Sąd Najwyższy wyrok S. Okr. w Łodzi uchylił i sprawę przekazał temuż Sądowi Okręgowemu w innym składzie sędziów, celem ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy ustalił wprawdzie, że pozwany Waclaw Ż. w spornym mieszkaniu już nie mieszka, dzięki czemu zapanaował tam spokój, lecz zdaniem Sądu okoliczność ta nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż miarodajnym jest stan rzeczy istniejący przed wniesieniem powództwa, pozatem pozwany może powrócić do domu, gdyż separacja przez Sąd duchowny, nie została jeszcze wyrzeczona.

W przeciwieństwie do Sądu Okręgowego Sąd Najwyższy uznał:

- a) że Sąd Okręgowy winien był, jak to słusznie wytyka

skarga kasacyjna, wziąć pod uwagę, że w stosunku do Wacława Ż., który apelacji nie wniósł i mieszkanie opuścił, wyrok eksmisyjny I instancji uprawomocnił się.

b) że na zasadzie ustawy z dnia 1 lipca 1921 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów obowiązującego w b. Królestwie Polskim prawa cywilnego, dotyczących praw kobiet, skarżąca Stefania Ż. mogła nabyć samodzielnie prawo do spornego lokalu i powrotowi męża przeciwdziałać.

c) że wprawdzie zasadniczo Sądy oceniają powództwo na podstawie stanu faktycznego istniejącego w chwili wytoczenia sporu, niemniej jednak, w wypadku gdy nastąpi zmiana okoliczności faktycznych tak daleko idąca, że upada istotna przyczyna żądania eksmisyj, Sąd przed wydaniem wyroku winien rozważyć, czy zachodzi nadal potrzeba rozwiązania umowy najmu, czy też nie. (Orz. S. N. z 25. X. 1929 r. C. 711/29. O. S. P. IX. 239.)

Oplaty notarialne za wezwania.

Niedawno poruszyliśmy na łamach naszego pisma sprawę pobierania wysokich opłat za czynności, związane z załatwianiem spraw w hipotekach. Wskazaliśmy, że opłaty te niejednokrotnie znacznie przewyższają koszty sporządzenia aktów notarialnych. Omówienie przez nas tej kwestji wywołało wśród zainteresowanych osób wielkie poruszenie, i w związku z tem nadesłano do redakcji szereg pism, potwierdzających w kilku przytoczonych przykładach ten anormalny stan rzeczy. Nad sprawą tą nie można przejść do porządku dziennego, tembardziej, że tak poważna organizacja jak Zrzeszenie Sędziów i Prokuratorów Rzeczypospolitej Pol. w swoim organie „Głos Sądownictwa” w ostrych słowach wystąpiło przeciwko obowiązującej do obecnej chwili taksy dla pisarzy hipotecznych. **Związek Zrzeszeń Własności Nieruchomej Miejskiej w Polsce ma tu do spełnienia wielkie zadanie, którego, jak należy się spodziewać, niewątpliwie się podejmie.**

Dziś chcielibyśmy poruszyć niemniej dla właścicieli nieruchomości ważną kwestję opłat notarialnych.

Jak wiadomo z dnia 5 maja 1929 r. weszła w życie Ustawa z dnia 23. III. 1929 r. o takse notarialnej, ogłoszona w Nr. 27 „Dziennika Ustaw” z r. 1929 pod poz. 275.

W myśl art. 7 powyższej ustawy za zakomunikowanie oświadczenia jednej strony drugiej, t. j. za t. zw. pospolicie wezwanie rejentalne notariusz pobiera 15 zł. Gdy zaś jednoraznie zakomunikowanie uczyniono kilku osobom, mieszkającym w tym samym domu, to za uczynienie takiego zakomunikowania każdej osobie poza pierwszą pobiera się 5 zł. Wreszcie za wciągnięcie odpowiedzi na zakomunikowanie do zaświadczenia lub za wydanie zaświadczenia o dokonaniem zakomunikowaniu — również 5 zł.

Do wymienionej taksy zasadniczej dochodzą jeszcze opłaty stemplowe, co w rezultacie sprawia, że koszt najdrobniejszego wezwania notarialnego wynosi kilkadziesiąt złotych. Ponieważ czynienie wezwań notarialnych należy do powszechnych czynności w naszym życiu publicznym i prywatno-prawnym, a przy poszukiwaniu należności nawet jest prawem przewidziane, przeto obciążenie tych wezwań tak znacznymi kosztami utrudnia normalny bieg spraw. Właściciele nieruchomości, którzy często wysyłać muszą swym lokatorom wezwania notarialne, są omawianą ustawą w wysokim stopniu pokrzywdzeni.

Biorąc pod uwagę, że sprawa ta interesuje także sfery kupieckie i przemysłowe, Centralne Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości porozumiało się w swoim czasie z Izba Przemysłowo-Handlową w Łodzi co do tego, czy nie byłoby wskazaniem, aby Izba ze swej strony poczyniła u czynników decydujących niezbędne kroki w kierunku zmiany omawianej ustawy i zmniejszenia opłat notarialnych.

Izba Przemysłowo-Handlowa w odpowiedzi zakomunikowała, że nie posiada dotąd substratu dla wdrożenia ewentualnej akcji w kierunku nowelizacji świeżo wydanej ustawy, normującej należności notariuszy. Jedną z przyczyn do zbadania, jak sfery gospodarcze zapatrują się na zagadnienie zmiany omawianej ustawy z uwagi na jej przypuszczalne ujemne następstwa gospodarcze, i, zależnie od wyników tychże dochodzeń, poweźmie ostateczną decyzję w sprawie po-

parcia zgłoszonych przez właścicieli nieruchomości dezyderatów.

Centr. Stow. Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi zwróciło się w tej sprawie do **Związku Zrzeszeń, który winien poczynić odpowiednie kroki u czynników miarodajnych w celu spowodowania zmiany krzywdzącej własność nieruchomości taksy notarialnej.**

Oczekujemy na wiadomości zarówno w tej sprawie jak i wspomnianej na wstępie kwestji opłat hipotecznych.

Związek Zrzeszeń Własności Nieruchomej Miejskiej wobec projektu budowlano-mieszkaniowego p. Klarnera.

Projekt mieszkaniowo-budowlany, opracowany przez b. ministra p. Klarnera i przyjęty przez Związek Izb Przemysłowo-Handlowych w Polsce, spotkał się z licznymi głosami krytyki ze strony właścicieli nieruchomości.

Związek Zrzeszeń Własności Nieruchomej Miejskiej w Polsce, rozważywszy projekt i stwierdziwszy, że przedłożenie poprawek ustawowych projektu bez możliwości należytego bronięcia ich słuszności, jest niecelowe, uznał za wskazane ograniczyć wypowiedzenie swych poglądów tylko do uwag ogólnych, które streszczają się w następujących punktach:

1. Projekt nie rozwiązuje sprawy mieszkaniowej, tworząc insytnację centralistyczną i etatystyczną nawet bez określenia trwania jej istnienia.

2. Sfinansowanie budownictwa opiera na zbyt kruchych i wąskich podstawach, wyłącznie bowiem na kapitale podatkowym, czerpiąc fundusze jedynie z obiektów, zrujnowanych materialnie przez wojnę, inflację i ochronę lokatorów.

3. Przewiduje zbyt niskie oprocentowanie pożyczek, uniemożliwiając kapitałowi prywatnemu współzawodnictwo w ruchu budowlanym, nie stwarzając w ten sposób warunków do powrotu do stosunków normalnych.

4. Nie przewiduje chociażby stopniowej likwidacji Ustawy o ochronie lok., przeciwnie, rozszerza reglamentację cen komornego na nowe domy bezterminowo, a w ten sposób podrywa zaufanie kapitału prywatnego do lokaty w budownictwie mieszkaniowym.

Pomijając inne poważne wady projektu Zarząd Związku ograniczył się do tych jedynie zmian szczegółowych, które w nieunikniony sposób zagrażają istnieniu starej własności nieruchomości miejskiej.

Śruba podatkowa.

„Gazeta Właścicieli Domów i Gruntów” przytacza dość ciekawe dane statystyczne, dotyczące inkasowania podatków, które poniżej podajemy.

Otóż liczba sekwestrów, wynikłych wskutek niezapłacenia podatków wynosiła w latach budżetowych:

1926/27	— 817.794
1927/28	— 975.146
1928/29	— 933.071

Olbrzymiej wysokości sięgają kwoty pobrane tytułem kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych. Przewidziano w budżetach z tego tytułu:

na rok 1927/28 18 milionów zł., zainkasowano zaś 37,2 milj. zł.
na rok 1928/29 20 milionów zł., zainkasowano zaś 44,9 milj. zł.
na rok 1929/30 20 milionów zł., zainkasowano zaś 45,8 milj. zł.

Silnie widać działać musiała śruba podatkowa, skoro Państwo uzyskało przeszło dwukrotnie więcej niż przewidywało. Pomimo to zaległości podatkowe wzrastają, bowiem wyniosły one:

1. IV. 1927	239.847.183,96 zł.
1. IV. 1928	309.397.801,88 „
1. IV. 1929	414.542.478,84 „

W interesie Państwa leży, aby ucisk podatkowy nareszcie się skończył. Życia gospodarczego rujnować nie można, gdyż zagraża to dobru całego Państwa. Nie obcina się gałęzi, na której się siedzi!

Plan regulacyjny m. Łodzi.

Opracowany przez prof. Michalskiego i uchwalony przez Radę Miejską plan zabudowania m. Łodzi, został, jak wiadomo, skrytykowany i uznany za nierealny przez sfery gospodarcze naszego miasta. Zrzeczenia gospodarcze jak również stowarzyszenia właścicieli nieruchomości, oraz poszczególne osoby interesowane wystąpiły do odnośnych władz, domagając się wprowadzenia w projekcie gruntownych zmian, zgodnych z potrzebami naszego miasta.

M. in. plan ten został poddany także ostrej krytyce przez tygodnik „Prawda”, organ stojący blisko sfer przemysłowych, który zarzucał prof. Michalskiemu nieznaną terenu łódzkiego. W rezultacie doszło nawet do sprawy sądowej, którą wytoczył autor projektu prof. Michalski redaktorowi „Prawdy” p. Zielinie. W toku rozprawy, odbytej kilka dni temu, przesłuchano cały szereg świadków m. in. z pośród przedstawicieli przemysłu. Świadkowie, przytaczając poszczególne fakty i przykłady, wskazywali na nierealność i wprost fantastyczność projektu planu regulacyjnego m. Łodzi. Pomimo to p. redaktor Zielina ukarany został na 2 tygodnie aresztu.

* * *

Co się tyczy kwestji wprowadzenia w życie planu regulacyjnego, to należy zauważyć, że nie został on dotąd zatwierdzony przez Ministerstwo Robót Publicznych i wskutek tego Magistratowi nie przysługuje prawo powoływania się na plan w swoich decyzjach. Zatwierdzenie omawianego planu może nastąpić tylko na wniosek Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, który wyda swoją opinię dopiero po rozważeniu wszelkich zarzutów, czynionych przez sfery zainteresowane.

Do czasu zaś zatwierdzenia przez Ministerstwo Robót Publicznych wspomnianego planu zabudowania Magistrat może na podstawie każdorazowego upoważnienia uchwalonego przez Radę Miejską **tylko zawieszać rozpatrzenie próśb o pozwolenie na budowę i to na okres najwyżej dwóch lat od daty zgłoszenia próśby** — o ile projektowana budowa, przebudowa lub zmiana budynków stoi w sprzeczności z zamierzeniami regulacyjnymi i może uniemożliwić urzeczywistnienie tych zamierzeń albo spowodować znaczne trudności w ich urzeczywistnieniu. Nie ma Magistrat natomiast **prawa odrzucać planów budowlanych**, nieodpowiadających zamierzeniom regulacyjnym. Jeżeli zaś w dwuletnim okresie, licząc od dnia zgłoszenia podania o pozwolenie na budowę, zatwierdzenie planu zabudowania nie nastąpi, natenczas prośba powinna być rozpatrzona, a odmowa pozwolenia na budowę nie może nastąpić z powodu nieuwzględnienia projektowanej budowy z zamierzeniami regulacyjnymi.

Do czasu zatwierdzenia planu zabudowania nie ma władza budowlana również prawa nabywania w drodze wyłączenia przewidzianych w tym planie regulacyjnym na cele publiczne nieruchomości względnie części nieruchomości.

Nowe ustawy.

Wobec rozwiązania Sejmu i Senatu i wejścia, jak wiadomo, w moc art. 44 ust. 5 Konstytucji (Dz. Ust. Nr. 87 poz. 442), wydane zostały pierwsze trzy rozporządzenia Rzeczypospolitej, posiadające charakter ustaw. Dekrety te, datowane w dniu 12 września, ogłoszone zostały w Nr. 64 „Dziennika Ustaw” z dn. 16 września 1930 roku i zgodnie z powyższym przepisem Konstytucji podpisane zostały przez Prezesa Rady Ministrów i wszystkich ministrów.

Dotyczą one następujących materji:

- 1) o przedłużeniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. w sprawie ochrony drobnych dzierżawców rolnych;
- 2) o ulgach podatkowych dla nowowznoszonych budowli. (Z treścią tego rozporządzenia zapoznaliśmy naszych czytelników w poprzednim numerze naszego czasopisma.)
- 3) o karach dla ochrony swobody wyborów. Jednocześnie z ogłoszeniem tego ostatniego dekretu straciła między innymi moc ustawą sejmowa z dn. 12 lutego 1930 o ochronie

swobody wyborów przed nadużyciem władzy urzędników (Dz. Ust. Nr. 17 poz. 123).

Według ustawy sejmowej każdy wyborca mógł wystąpić ze skargą za nadużycia wyborcze. Obecnie uczynić to może tylko prokurator, gdyż przestępstwa, przewidziane w ostatnim rozporządzeniu, mogą być ścigane jedynie z urzędu, a art. 70 k. p. k. nie znajduje zastosowania, albowiem wyborca nie będzie pokrzywdzonym w przeważnej ilości przypadków, — i dlatego jako oskarżyciel posiłkowy nie będzie mógł występować.

Taryfa opłat za czyszczenie kominów.

Jeszcze raz przypominamy właścicielom nieruchomości, że nowa taryfa opłat za wycier kominów, uchwalona przez Magistrat m. Łodzi, nie ma mocy obowiązującej. Po ogłoszeniu uchwały o podwyższonych stawkach Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości wniosły do Urzędu Wojewódzkiego protest, który dotychczas nie został jeszcze rozpatrzony, wobec czego kominiarze nie mają prawa pobierać podwyższonych opłat za czyszczenie kominów.

Aż do ostatecznego rozstrzygnięcia tej sprawy przez Urząd Wojewódzki należy płacić kwartalnie po 12,5 gr. za palenisko w domu wielopiętrowym i 20 gr. za palenisko w domu parterowym. Nadmieniamy przytem, że wymienione tu stawki stanowią 25% w podwyżkę w stosunku do poprzednio obowiązującej taryfy, udzieloną dobrowolnie przez właścicieli nieruchomości w celu poprawienia bytu czeladzi kominiarskiej.

Na groźby skierowania sprawy na drogę sądową, stosowane przez kominiarzy, pragnących zainkasować należności za wycier kominów podług podwyższonej ale nieobowiązującej taryfy, nie należy zwracać uwagi. Tego rodzaju sprawy będą bowiem niewątpliwie przez kominiarzy przegrywane, ponieważ każdy właściciel nieruchomości będzie mógł w takim wypadku otrzymać za pośrednictwem Stowarzyszenia zaświadczenie z Urzędu Wojewódzkiego, że sprawa taryfy kominiarskiej nie jest jeszcze ostatecznie rozstrzygnięta, podobnie jak to już poprzednio miało miejsce.

W razie otrzymania decyzji Urzędu Wojewódzkiego w tej sprawie, natychmiast podamy ją do wiadomości właścicieli nieruchomości.

Bacność właściciele nieruchomości!

Książeczki obrachunkowe dla dozorców domowych.

Przypominamy że Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza postanowieniem z dnia 7 stycznia r. b. uchwaliła wprowadzić książeczki obrachunkowe dla dozorców domowych. Na mocy tego postanowienia każdy właściciel domu obowiązany jest dać swemu dozorczy taką książeczkę i wpisywać tam wynagrodzenie. W celu uniknięcia ewentualnych nieporozumień i zatargów jeszcze raz przypominamy, aby właściciele nieruchomości jak najprędzej zaopatrzyli się w podobne książeczki, które nabyć można w biurze Centralnego Stowarzyszenia Właśc. Nieruch. m. Łodzi, Piotrkowska 46,

Kandydat do Sejmu z ramienia właścicieli nieruchomości.

P. Jerzy Schimmel,

syn Franciszka Schimmla, długoletniego prokurenta i kierownika działu handlowego Tow. Akc. K. Scheibler w Łodzi, urodził się w Łodzi, dnia 20 czerwca 1892 r. Po ukończeniu gimnazjum zapisał się w 1911 r. na filozofję ścisłą w Moskwie, lecz po roku przerzucił się na prawo, zajmując się jednak wyłącznie naukami ekonomicznymi.

Wojna przerwała mu studia. Lata 1915—1918 spędził na wsi, gospodarując na majątku Wielopole. W grudniu 1918 r. wstąpił do I pułku ułanów Krechowickich, w którym służył do końca 1920 r. Na froncie był przez cztery miesiące bez przerwy.

Po wystąpieniu z wojska osiadł znów na wsi, zajmując się wyłącznie prowadzeniem fabryki przetworów ziemniaczanych.

W końcu 1926 r. zapisał się na Uniwersytet Poznański, celem dokończenia studiów na wydziale prawno-ekonomicznym (sekcja ekonomiczna). W maju 1929 r. uzyskał dyplom, a w listopadzie tegoż roku objął stanowisko starszego asystenta przy katedrze ekonomii i skarbowości.

Jako publicysta p. Schimmel wystąpił z szeregiem artykułów z dziedziny ekonomicznej, zamieszczonych w pismach fachowych i zdobył rozgłos w sferach gospodarczych, wydając w roku 1928 broszurę p. t. *Głód Mieszkaniowy*. Niedawno napisał dziełko p. t. *„Projekty budowlane”*, o którym jednocześnie umieszczamy recenzję w niniejszym numerze.

Obecnie p. Schimmel ma na ukończeniu większą pracę pod tytułem: *„Miejska renta gruntowa i polityka terenowa”*, która prawdopodobnie ukaże się w końcu roku bieżącego.

Dalsze zamiary p. Schimmla idą w kierunku uzyskania „jus docendi” na jednej z wyższych uczelni w Polsce.

Nowa rata podatku majątkowego za 1930 rok.

Celem osiągnięcia preliminarznych sum budżetowych, Ministerstwo Skarbu zarządziło pobranie dalszej części należności z tytułu podatku majątkowego w sposób następujący:

a) Dla podatników I grupy kontyngentowej od V stopnia skali podatkowej wzwyż wyznacza się nową ratę w wysokości 1 proc. od wartości majątku przyjętej prawomocnie za podstawę wymiaru podatku majątkowego.

b) Dla płatników II i III grupy kontyngentowej (do której należą właściciele domów) od V stopnia skali podatkowej wzwyż wyznacza się nową ratę w wysokości 0,6 proc.

od wartości majątku, przyjętej prawomocnie za podstawę wymiaru podatku majątkowego.

Raty te płatne będą do 10 grudnia r. b.

W wypadkach sprostowania wartości majątku na skutek odwołania względnie w drodze nadzoru, należy za podstawę obliczeń nowej raty przyjąć sprostowaną wartość majątku. O wysokości płatnych na podstawie niniejszego zarządzenia kwot, płatnicy mają być zawiadomieni pisemnie.

Czytanie prasy fachowej jest obowiązkiem każdego!

W obecnych warunkach życia społecznego, odznaczającego się niezmiernym bogactwem przejawów, jest rzeczą nie tylko ważną lecz i nieodzowną dla przedstawicieli pewnych zawodów, właścicieli nieruchomości, lub rzemieślników, i t. d. czytanie prasy fachowej, która zapoznaje czytelników z daną dziedziną, najbardziej ich interesującą.

W Niemczech znaczenie prasy fachowej uznane zostało przez wyższe instancje sądowe, które w kilka wyrokach orzekły, że przedstawiciel jakiegoś zawodu nie może się tłumaczyć nieznajomością przepisów prawnych, dotyczących jego zawodu, o ile były one ogłoszone w czasopiśmie fachowym. Nakłada to na każdego obowiązek czytania swego organu zawodowego.

Właściciele nieruchomości winni sobie zdać sprawę, z tego, że i u nas nieznajomością prawa tłumaczyć się nie można, że przeto czytanie fachowego organu własności nieruchomości jest konieczne, o ile się chce uniknąć przykrych konsekwencji, mogących wynikać z niedostatecznego uświadomienia prawnego.

Przedawnienie roszczeń o wynagrodzenie za pracę.

Powszechnie utarte jest mniemanie, że wszelkie pretensje o wypłatę należącego się wynagrodzenia za pracę ulegają 6-miesięcznemu przedawnieniu. Jednak Sąd Najwyższy w sprawie Nr. I. C. 223/30, ropatrzonej naskutek skargi kasacyjnej Juliusza Krygowskiego przeciwko firmie „Thonet-Mundus” o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych, zajął inne stanowisko.

Sąd Najwyższy uznał, że jeśli chodzi o pracowników umysłowych, to przedawnienie sześciomiesięczne odnosi się jedynie do roszczeń, co do których ustawa przewiduje natychmiastową płatność, a więc w razie rozwiązania umowy pracy z winy pracodawcy lub wydalenia pracownika bez ważnej przyczyny, przyczem i w tym wypadku przedawnienie to dotyczy tylko stałego wynagrodzenia, a nie rozciąga się na wynagrodzenie dodatkowe jak gratyfikacje, tantiemy i t. p. W dalszym ciągu Sąd Najwyższy stwierdza, że, gdy wypłata wynagrodzenia odbywa się w terminach periodycznych (jak zwykle miesięcznych), to skargi o należności tego rodzaju podlegają przedawnieniu pięcioletniemu, przyczem brak podstaw do rozróżniania w tym przypadku i odmiennego traktowania wynagrodzenia za pracę, wykonywaną w normalnym ustawowym czasie pracy, oraz za wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych.

Powyższe stanowisko Sądu Najwyższego jest znamienne i zainteresuje także właścicieli nieruchomości, wśród których wielu prowadzi przedsiębiorstwa i zatrudnia pracowników.

Doświadczony administrator domu

z długoletnią rutyną, obeznaną ze wszystkimi czynnościami, w zakresie administracji domów wchodzącymi, przyjmuje domy w administrację, Na żądanie pierwszorzędne referencje w osobach znanych właścicieli pierwszorzędnych domów
Wiadomość: Killińskiego 23, Hirszbajn, tel. 132-58
od 3—4 pp.

Z DAWNEJ ŁÓDZI

Z pradziejów medycyny Łodzi.

(z aktów w Archiwum Akt Dawnych m. Łodzi.)

Mieszkańcy dzisiejszej Łodzi, posiadającej kilkuset zarejestrowanych lekarzy wszelkich specjalności i całą plejadę dyplomowanych felczerów i akuserek, zaopatrzonej w szereg urzędzeń leczniczych, dostępnych nawet dla najszerzych warstw ludności, z trudnością mogliby sobie wyobrazić, jak prymitywne w tej dziedzinie stosunki panowały w Łodzi przed stu przeszło laty. Ciekawą i zarazem jaskrawą ilustracją tych stosunków jest niżej przytoczona korespondencja z r. 1810.

Szlachetny Magistracie!

Na rozkaz Prześ. Prefektury upraszam Szlachetnego Magistratu, żeby mnie łaskawie iak najprędzey uwiadomić raczył, czyli w mieście tym iakie lekarze, i chirurgi, cyruliki, i akuszerki się zaydują, czy są uczeni i gdzie i iak długo się uczyli, iakie ich sprawowanie, i liczbę, nazwiska, sprawowanie, czas i miejsce wszystkich leczeniem i odbieraniem dzieci trudniących się osób napisał. Zostaie z naywiększym uszanowaniem

Szlachetnego Magistratu
nayniższym sługa
Frankenstein

Fyzyk Powiatu Łeczyckiego i Zgierskiego.

w Łeczycy, dnia 12-go
kwietnia 1810.

Mości Dobrodzieju!

Podług żądania W. Pana Dobrodzieja donoszę, iż się zayduie w mieście Łódź ieden żyd imieniem Pinkus Zaydler który sprowadza niektóre lekarstwa dla potrzeby ludzi, lecz sam nie kuruie.

Akuszerka iest iednia a ta iest Żydówka Lewkowa, ta nieuczona, która do stu przeszło dzieci odebrała dość szczęśliwie.

Także iest felczer ieden imieniem Jan Guzowski, który się sprowadził z Warszawy niedawno ale są mu niektórzy przeciwni tak z krwi puszczeniem jako i w innych okolicznościach, którym aby zwierzchność raczyła zabronić, gdyż taki człowiek jest w mieście zawsze potrzebny, ten felczer wyżej wyrażony uczył się w mieście Kodzierzu u felcera imieniem Jasińskiego lat 2, stamtąd był wzięty do Prusaków za felcera,

był lat 5, od Prusaków został uwolniony, przyszedł do Warszawy, powtórnie go wzięli do pruskich kirasierów u których był lat 3, a wiecey się w mieście z takowych osób nie zayduie, oddawca zaś tego listu iest ten sam felczer Guzowski, o którym donosze, który sobie życzy byđz wyexaminowanym, i dopraszać się W-go Pana Dobrodzieja aby nie miał od innych przeszkody za którym sam prośbę zanosze do Pana mego — zostaie z naywiększym uszanowaniem W-go Pana Dobrodzieja nayniższy sługa
A. Czarkowski.

Łódź, d. 1 Maja
1810 Roku.

Józef Litwin.

Wylewanie nieczystości.

Ciekawy wyrok Sądu Najwyższego w sprawie o przekroczenie Rozporządzenia Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do spraw walki z epidemjami.

Policja Państwowa w Mińsku Mazowieckim sporządziła pewnemu lokatorowi protokół za wylewanie cieczy w mieszkaniu, stanowiące przekroczenie przepisów rozporządzenia Nadzwyczajnego Komisarza do spraw walki z epidemjami z dnia 10. VI. 1921 r. (Dz. U. Nr. 55 poz. 346).

Sprawa skierowana została do Sądu Grodzkiego, który skazał lokatora na grzywnę. Sąd Okręgowy wyrok ten zatwierdził, podciągając jedynie przekroczenie pod inny artykuł Kodeksu Karnego.

Sąd Najwyższy, o który oparła się ostatecznie ta sprawa, zajął całkiem odrębne stanowisko, wychodząc z założenia, że sprawa, wynikająca z przekroczenia rozporządzenia Nadzwyczajnego Komisarza do spraw walki z epidemjami winna być rozstrzygnięta w drodze postępowania karno-administracyjnego, w którym pierwszą instancją jest Starostwo, jako władza administracyjna I instancji, II zaś i ostateczną instancją jest Sąd Okręgowy.

Poniżej przytaczamy motywy tego ciekawego wyroku:

Sąd Najwyższy na posiedzeniu Izby II 13 czerwca 1929 r. w sprawie Józefa K. oskarżonego z art. 230 k. k., po rozważeniu skargi kasacyjnej oskarżonego na wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 marca 1929 r.,

zważywszy:

1. że w sprawie niniejszej, wszczętej przez policję pań-

Mój przegląd miesięczny.

Awans Łódzkiego Głosu Obywatelskiego. — Echa rozprawy „regulacyjnej”. — W tyglu wyborczym. — Komisarz ante portas! —

Na wszystko i wszystkich musi przyjść swój czas! Jest to prawda znana już pramamusowi i pratusiowi w raju od momentu, kiedy archanioł dozorca dokonał ich eksmisji z nieruchomości rajskiej, gdzie nie musieli płacić komornego i mogli zagryzać jabłuszka z zakazanego drzewa.

Skacząc przez całe kilometry historii możemy dać jeszcze kilka rasowych przykładów spełniania się wielkich czynów.

I tak przyszedł swego czasu i czas na piramidki egipskie, później na odkrycie Ameryki z jajkiem Kolumba, ustawę o ochronie lokatorów, kanalizację Łodzi — no i wreszcie przyszedł czas na awans „Łódzkiego Głosu Obywatelskiego”, który po 20 numerach, wychodzących miesięcznie zamierza się ukazywać swoim czytelnikom częściej.

Nie będę zastanawiał się nad tem, czyja to jest zasługa, bo na to będzie czas na gwałtownie przezemnie projektowanym bankietku. Nie wiem, czy w programie uroczystości nominacyjnych jest taki moment lekko alkoholowego wzmocnienia się przewidziany, lecz wiem, że uczcić godnie ten fakt należałoby!

W ubiegłym tygodniu toczyła się w Łódzkim Sądzie Okręgowym nader interesująca sprawa na tle słynnego planu regulacyjnego m. Łodzi.

Prof. Michalski, rodzic onego planu, mającego „przełasnować” kompletnie naszą ukominiowaną Łódź, uczuł się dotknięty krytyką swego projektu na łamach „Prawdy”.

Tyle już razy wskazywano na fantastyczność zamierzeń budowniczych nowej, wygodnej Łodzi, o ulicach tak szerokich, iż dłużnicy mogliby śmiało stąpać po tym samym — co i wierzyiele — odcinku bez obawy przykrego spotkania się oko w oko!

Pikantnym szczegółem batalji sądowej było m. i. niefrasobliwe przyznanie się prof. Michalskiego, iż . . . Łodzi nie zna . . . nie wie, gdzie leżą zakłady Scheiblerowskie i czy . . . Łódź ma podskórną wodę! . . .

Nie rozumiem obrońcy oskarżonego red. Zieliny, znęcającego się z jakąś sadystyczną rozkoszą nad pocztowym autorem radosnego projektu Łodzi! Jak można było tak przygwaźdzać brak kardynalnych wiadomości o Łodzi przy opracowaniu egzotycznego planu rozbudowy Łodzi?!

Czyż opisy naszego grodu i rozmówki o niej przy herbatce nie są dostatecznym materiałem podstawowym do snucia epokowych pomysłów?!

I za ten genialny wysiłek mózgowy, za spłodzenie prawie z „powietrza” planu, czy nie należało się tych marnych 69 tysięcy złotych? Przecież ten plan to okazowy twór ducha, nie mającego nic wspólnego z próżaiczną, materialną rzeczywistością! A to jest coś warte! Za to trzeba płacić! Od tego się jest fachowcem urbanistą!

Zaiste niewdzięczny jest ten świat! I przemysłowcy, i architekci i właściciele nieruchomości powyciągali całe kolumbryny zarzutów przeciw planowi regulacyjnemu, zupełnie tak samo, jak ongiś broniono się przed myślą o tańcu ziemi wokół słońca, przed tryumfalnym pochodem motoryzacji życia przemysłowego!

E pour si muove! A jednak się porusza! A jednak ziemia tańczy!

stwowa, Sąd Grodzki w Mińsku Mazowieckim uznał Józefa K. winnym rozlania w dniu 17 lipca 1928 r. w swoim mieszkaniu cuchnącej cieczy, zawierającej wydzielinę ludzką, która w większej ilości przeciekała przez sufit na podłogę mieszkania Ignacego L., i skazał Józefa K. z art. 207 k. k.;

2. że, wskutek apelacji K. sprawa przeszła do Sądu Okręgowego w Warszawie, który w wyroku swoim z dn. 22 marca 1929 r. powyższe ustalenia faktyczne Sądu Grodzkiego podzielił, lecz zarzucony Józefowi K. czyn, wobec uchylenia art. 207 k. k., podciągnął pod ust. 4 art. 230 k. k., dodawszy od siebie, iż K. czynem zlekceważył powszechnie znane wymogi higieny, zniewalające przestrzeganie, aby wszelkiego rodzaju odpadki, a tembardziej wydzielinę ludzką, były usuwane w specjalnie do tego urządzone miejsca, i że przez to dopuścił się conajmniej niezachowania należytej ostrożności przez wylewanie cuchnącej cieczy, która przeciekała do mieszkania Ignacego L.;

3. że kwalifikujące powyższy czyn z ust. 4 art. 230 k. k., Sąd Okręgowy obraził rzeczony przepis, karze on bowiem za niezachowanie należytej ostrożności przy wylewaniu cieczy, grożącej niebezpieczeństwem, czego Sąd Okręgowy nie ustalił i co nie było zresztą wcale przedmiotem sprawy;

4. że, natomiast zarzucony Józefowi K. przez policję i potwierdzony ustaleniami obu instancji sądowych czyn jest przewidziany w § 10 rozporządzenia Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do Spraw Walki z Epidemiami (Dz. Ust. 1921 r. Nr. 55 poz. 346) w przedmiocie utrzymania porządku w domach, na dziedzińcach, chodnikach i jezdniach, gminach miejskich, z którego implicite wynika, iż mieszkańcy miasta obowiązani są wszelkie nieczystości uprzątać z mieszkań i składać, względnie wylewać, do specjalnych miejsc, wskazanych w § 6 tegoż rozporządzenia;

5. że rzeczony rozporządzenie (poz. 346/21) usuwa zarówno zastosowanie blankietowego art. 207 k. k., jak i wogóle jurysdykcję sądów, gdyż § 17 powołanego rozporządzenia przewiduje karę za niezastosowanie się do podanych w niem zarządzeń i **wyraźnie przepisuje przeprowadzenie postępowania karno-administracyjnego, oraz wydawanie orzeczeń karnych przez władze administracyjne I instancji;**

6. że tym sposobem Sąd Grodzki w Mińsku-Mazowieckim w I instancji, a Sąd Okręgowy w Warszawie w II-ej, nieprawnie, bo wbrew art. 117 i 168 u. p. k. z przekroczeniem

Tak samo i plan regulacji m. Łodzi jest jednym z wielkich objawień dziejowych, którego doniosłości nasze przyziemne pokolenie nie jest w stanie ocenić! Prawdziwi geniusze zawsze mieli przeciw sobie ciemny plebs! Niech się więc pan, panie profesorze Michalski, nie przejmujecie temi złośliwościami małych ludzi, nie mogącymi zrozumieć, że za 69 tysięcy złotych trzeba przecież czemś w planie zaimponować!

* * *

A więc już za miesiąc pójdą obywatele do urn wyborczych, by głosem swym zdecydować o obliczu przyszłego sejmu. Czy jednak pójdą?!

Z dotychczasowych przesłanek nie można wróżyć zbyt tłumnego udziału w wyborach. Zainteresowanie społeczeństwa tym, tak ważnym, aktem państwowym jest minimalne.

Wybrałem się i ja do komisji wyborczej celem sprawdzenia, azali nie pominięto mnie w spisie uprawnionych do głosu. Jestem, a jakże, z przyległościami!

Była to godzina 9-ta wieczór.

Prócz ofiary obowiązku społecznego, „dzierżącego” dyżur — ani jednej bliźniej duszy!

Pytam się drzemiącego melancholijnie członka komisji, jaka była dziś frekwencja sprawdzających listy.

— „Pan jesteś jedyny, który dziś przekroczył progi tej siedziby i uratował honor wyborców okręgu oraz honor pięcioprzymiotnikowego prawa głosowania! Właściwie powiniennem pana sfotografować, jako rzadki okaz wyborcy! Niech pan pomyśli! Pięć godzin siedzę tu i kiwam butem w palcie, — te! — palcem w bucie i łaknę widoku wyborców, a tu nikt dosłownie nikt!”

Zrozumiałem to rozgoryczenie tego człowieka! Czemu jednak tłumaczyć tę obojętność!

rzeczowej właściwości sądu, osądziły niniejszą sprawę, w której wyroki i całe postępowanie obu instancji należy tedy, ze względu na interes publiczny, w drodze nadzoru z mocy ust. b. art. 3 dekretu o ustroju Sądu Najwyższego (poz. 190/19) w nieuchylonej jego części procesowej, uchylić i sprawę zwrócić Sądowi Okręgowemu w Warszawie dla należytego jej skierowania, skargę zaś kasacyjną Józefa K., jako bezprzedmiotową, pozostawić bez rozpoznania;

na mocy art. 174 u. p. k. i ust. b. art. 3 dekretu o ustroju Sądu Najwyższego (poz. 199/19) w nieuchylonej jego części procesowej, zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 28 marca 1929 wraz z całym postępowaniem w obu instancjach, z powodu obrazy art. 117 i 168 u. p. k. oraz ust. 4 art. 230 k. k., uchyla i sprawę zwraca temuż Sądowi Okręgowemu celem skierowania jej **według właściwości**, skargę zaś kasacyjną oskarżonego Józefa K. bez rozpoznania pozostawia. (II. 1. 9. 415/29).

Informacje i wiadomości bieżące.

15-lecie pracy samorządowej p. E. Richtera.

W dniu 9 października r. b. naczelnik Wydziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi p. Eugenjusz Richter obchodził 15-letni jubileusz pracy w samorządzie łódzkim.

Zdajemy sobie sprawę, jak poważne obowiązki nakłada praca na tem stanowisku i jak trudnem nieraz jest uzgodnienie obowiązku służbowego z krytycznem położeniem obywatela-podatnika, który nie może w terminie uiścić przypadających opłat. Dzięki jednakże swej wyrozumiałości i poczuciu ludzkości zawsze się p. Richterowi udawało znaleźć wyjście ku zadowoleniu petenta i Magistratu.

Przy tej sposobności pozwalamy sobie złożyć p. Richterowi życzenia dalszych długich lat pracy dla dobra swego i społeczeństwa.

Termin płatności podatku dochodowego.

Podatek dochodowy na rok podatkowy 1930 płatny jest do dnia 1 listopada rb., o ile nakaz płatniczy doręczony został do 15 października rb. W razie późniejszego doręczenia nakazu płatniczego podatek płatny jest w ciągu 30 dni po dniu doręczenia.

... Mętnik wyborczy już się rozpoczął. Pozornie sytuacja się wyjaśniła! Przynajmniej o tyle, że wiadomo już kto na kogo, kiedy z kim, dlaczego i za ile?!

Ja tam w te wyznania wiary wyborczej nie bardzo wierzę. Tyle jest obecnie ... imponderabiljów! ...

Jak jest, tak jest, lecz dopóki tak jest, jak jest, to naturalnie, że nie jest inaczej, tylko jest tak, jak jest!

* * *

Czas od czasu, zależnie od humoru polityków, wygrzewających regularnie dostojnością swych ciał, czarną kawą pasjonowanych, fotele w Esplanadzie lub Grandce — pojawiają się w prasie lokalnej i lokalnej wieści o rozwiązaniu rady miejskiej i mianowaniu komisarza rządowego. Ba! Wymienia się po nazwisku kandydatów na ten niewdzięczny stolec!

Ze tam w Warszawie poważnie myślą o jakimś cięciu samorządowym na naszym terenie, to nie ulega wątpliwości!

Cały dowcip tkwi w tem, że nie tyle chodzi tu o osoby, lecz o kierunek polityki miejskiej! Nikt z partyjnie zaangażowanych osobistości nie będzie się kwapił z objęciem steru rządów naszym miastem! Jest to bowiem bardzo ryzykowne, niewdzięczne! Ciężar to niemały w dzisiejszych warunkach porać się z nawałą pilnych dla miasta spraw, które to mają wspólne ze sobą, iż zaczynają i kończą się problemem ... skąd forsa?! A jeśli ja nie mam pieniędzy, to skąd może mieć u. p. kasa miejska?

Jednem słowem ciężkie czasy! Najwyższa już pora pomyśleć o jakimś ... moratorium, — a może ... może zapaść w niedźwiedzi sen zimowy i zbudzić się wówczas, gdy na świecie będzie nieco weselej?!

P.

Spółdzielczy Bank Kredytowy

Właściciele Nieruchomości m. Łodzi

Piotrkowska 39

spółdz. z ogr. odpowiedzialnością

Telefon 187-81

Udziela kredytów krótkoterminowych

Pp. Właścicielom nieruchomości miejskich na kaucje, raty, spłaty wierzycieli i t. p. celem otrzymania pożyczek Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi

Opłaca kupony i wylosow. listy zastawne

Towarzystw Kredytowych m. Łodzi, Warszawy oraz miast prowincjonalnych.

Kupuje i sprzedaje czeki w walutach obcych

na wszystkie miejscowości zagraniczne.

Załatwia kupno i sprzedaż akcji i papierów procentowych i finansuje pożyczki Tow. Kredytowego m. Łodzi.

Udziela fachowych porad przy zaciąganiu pożyczek Tow. Kredyt. **bezpłatnie.**

Przyjmuje oszczędności na książeczki wkładowe.

OBNIŻONE KARY ZA ZWŁOKE.

Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 26 września r. b. poleciło pobierać od wszelkich wpłat, uskutecznianych do dnia 31 października r. b. na poczet nieodroczonej i nierozłożonej na raty zaległości w podatkach i opłatach skarbowych, ulgową stawkę odsetek za zwłokę w wysokości 1 proc. miesięcznie.

Opierając się na powyższym okólniku, Magistrat m. Łodzi również postanowił pobierać taki sam ulgowy procent od zaległych podatków miejskich.

Pomnik Tadeusza Kościuszki w Łodzi.

Sprawa ustawienia pomnika T. Kościuszki na Placu Wolności znajduje się już nareszcie w stadium realizacji. Jak dowiadujemy się z oficjalnego komunikatu władz miejskich, na posiedzeniu Komitetu Obchodu Setnej Rocznicy Powstania Listopadowego, odbytem w dniu 23 września r. b., postanowiono obchód rocznicy listopadowej połączyć z uroczystością odsłonięcia pomnika Tadeusza Kościuszki.

Obchód rocznicy listopadowej urządzony będzie 29 listopada r. b., zaś odsłonięcie pomnika nastąpi 30 listopada r. b.

Czas najwyższy, aby łodzianie wreszcie pozbyli się widoku szepinych rusztowań, ustawionych już od kilku lat i czyniących przejście przez Plac Wolności zarówno mieszkańcom Łodzi, jak i przyjezdnym wprost nieprzyjemnym.

Budowa chodników.

W dniu 14 października odbędzie się w Najwyższym Trybunale Administracyjnym rozprawa, dotycząca nieprawego przerzucenia na właścicieli nieruchomości m. Włocławka kosztów urządzenia chodników. Sprawa ta będzie miała zasadnicze dla wszystkich właścicieli nieruchomości innych miast i miasteczek.

Mieszkańciewe centralne ogrzewanie „ESWU”.

Uproszczone mieszkaniowe centralne ogrzewanie ciepłą wodą przy pomocy kociołka „ESWU”, o estetycznym wyglądzie, zapewnia znaczne wygody i korzyści. W małym kotle, zajmującym około 1/6 części przestrzeni pieca kaflowego, płomień ogrzewa wodę, krążącą w ściankach kotła, w przewodach rurowych i grzejnikach, umieszczonych w pokojach. Zalety kotłów i grzejników „ESWU.” wybitnie uwidocznią się w porównaniu z ogrzewaniem za pomocą pieców kaflowych, które zużywają znacznie więcej paliwa. Zastosowanie centralnego wodnego ogrzewania „ESWU” usuwa niebezpieczeństwo pożaru, i ze względu na trwałość instalacji nie wymaga przez kilkanaście lat naprawy.

Koszty urządzenia „ESWU” wynoszą tyle, ile piece kaflowe w lepszym wykonaniu.

Ze względu na wyżej wyliczone zalety urządzenie ogrzewań centralnych systemem „ESWU” jest zupełnie celowe i ze wszechmiar polecane.

Ustalenie stawki dodatku komunalnego do państwowego podatku przemysłowego.

Na jednym z ostatnich posiedzeń Magistratu ustalono wysokość stawki dodatku komunalnego do państwowego podatku przemysłowego od świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok 1931. Dodatek ten ma wynosić 30 proc. od ceny, pobieranej przez państwowe władze skarbowe.

Nadzory i upadłości.

Według danych statystycznych Magistratu m. Łodzi wpłynęło w ciągu roku 1930 do sądu 100 podań o odroczenie wyplat, przyczem udzielono nadzorów 61.

W tym samym czasie wpłynęło 187 podań o ogłoszenie upadłości, załatwiono przychylnie — 170.

Przepisy budżetowe dla przedsiębiorstw komunalnych.

Samorządy miejskie i powiatowe zakładają, jak wiadomo, własne przedsiębiorstwa, które nieraz prowadzone były systemem dowolnym, często bez sporządzania budżetu. Wobec tego, że taka gospodarka jest wadliwa i nieraz spowodować może straty, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych opracowało projekt rozporządzenia, zmieniającego niedostateczne dotychczas przepisy o sporządzaniu budżetów dla przedsiębiorstw komunalnych. Projekt tego rozporządzenia rozważany był na dwóch konferencjach przy udziale przedstawicieli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, centralnych organizacji samorządu terytorjalnego i organizacji przedsiębiorstw komunalnych. Uczestnicy konferencji, uznając, iż wydanie przepisów, normujących sprawę budżetową w przedsiębiorstwach komunalnych ma nie tylko znaczenie formalne, lecz także posiada znaczenie istotne dla sposobu prowadzenia gospodarki tych przedsiębiorstw, uznali za pilną konieczność wydanie rozporządzenia w takim terminie, aby mogło ono mieć zastosowanie przy układaniu budżetów na rok 1931/32.

Nieruchomości miejskie bez właścicieli.

W Polsce są posesje, należące do osób, które w okresie wojny zaginęły. Osoby takie nie zawsze są uznane za zaginione i spadkobiercy prawni nie mogą objąć w posiadanie pozostawionej realności.

Prawne unormowanie tytułu własności tych pozostawionych posesji i domów nie jest dokonane. Część domów wskutek braku nadzoru ulega zrujnowaniu. W poszczególnych przypadkach, jeśli chodzi o realności b. rosyjskich podanych realizacją tych majątków zajmuje się urząd likwidacyjny minist. skarbu.

Związek miast polskich celem unormowania tej tak ważnej sprawy zwrócił się z odnośnym memorjałem do ministra sprawiedliwości.

KOMUNIKAT.

Członkowie Stowarzyszenia otrzymać mogą pozostałą ilość

S MO Ł Y

po znacznie niższej cenie.

Centralne Stowarzyszenie
Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi
i Województwa Łódzkiego w Łodzi
Piotrkowska 46.

100 % komornego za jednoizbowe mieszkania.

Z dniem 1 października r. b. komorne za mieszkania jednoizbowe osiągnęło 100% przedwojennej ceny. W ten sposób wszystkie lokale w starych domach osiągnęły już przewidzianą w ustawie o ochronie lokatorów stawkę komornego.

Właściciele nieruchomości otrzymują więc odtąd za 1 rubla przedwojennego **Zł. 2,66**, podczas gdy Powszechny Zakład Ubezpieczeń, przy asekurowaniu nieruchomości liczy za 1 rbl. — **zł. 7,05**.

W sprawie planu regulacyjnego.

W Dzienniku Zarządu m. Łodzi z dnia 14 października r. b. ogłoszona została następująca uchwała Rady Miejskiej: Rada Miejska, zgodnie z wnioskiem Magistratu Nr. 862 z dnia 4 września 1930 roku, opierając się na art. art. 30 i 31 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 202), postanawia przedłużyć termin wyłożenia ogólnego planu zabudowania m. Łodzi do publicznego przeglądu na dalszy okres 1 miesiąca, t. j. na czas od dnia **1 do dnia 31 października 1930 roku** włącznie, oraz przedłużyć termin wnoszenia zarzutów przeciwko temuż planowi na czasokres następnych 2 tygodni, t. j. na czas od dnia **1 do dnia 15 listopada 1930 roku** włącznie.

Plan wyłożony będzie w sali posiedzeń Rady Miejskiej przy ul. Pomorskiej № 16 codziennie, prócz dni świątecznych i niedziel, w godzinach od 10 do 14.

Jednocześnie Rada Miejska oświadcza, że ogólny plan zabudowania m. Łodzi, uchwalony przez nią w dniu 24 czerwca 1930 roku, z tytułem „Szkicowy projekt planu regulacyjnego m. Łodzi” uważa za ogólny plan zabudowania m. Łodzi, o jakim mowa w art. 29 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 202), i postanawia zmienić w uchwale swej Nr. VII z dnia 24 czerwca 1930 roku słowa: „postanawia zatwierdzić szkicowy projekt planu regulacyjnego m. Łodzi” na słowa: „postanawia uchwalić ogólny plan zabudowania m. Łodzi”.

W związku z tem sfery gospodarze naszego miasta odbyły już konferencję w sali Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi, w celu zajęcia stanowiska w tej sprawie.

Statystyka protestów wekslowych w Łodzi.

Według danych Wydziału Statystycznego Magistratu m. Łodzi zaprotestowano u notariuszy łódzkich w styczniu 1930 r. 41 019 weksli, w lutym — 36 516, w marcu — 43 532, w kwietniu — 41 880, w maju — 43 951, w czerwcu — 35 026, w lipcu — 37 802, w sierpniu — 28 844.

Jak wynika z powyższej statystyki najwięcej weksli zaprotestowano w maju (43 951), poczem następuje spadek, tak że w sierpniu ilość zaprotestowanych weksli wynosiła już tylko 28 844.

Ruch w Towarzystwie Kredytowym w wrześniu.

Zażądano w wrześniu r. b. pożyczek w 8% listach zastawnych na **zł. 1.565.000**. — przyznano łącznie z dawniej żądanymi **zł. 1.369.900**. — wypłacono w 8% listach **zł. 1.470.000**,

Siatki, zabezpieczające żarówki od kradzieży.

W kancelarii Centralnego Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 46, są do nabycia siatki druciane, służące do ochrony żarówek od ewentualnych kradzieży.

Biura techniczne Adolf Richter.

Jednym z najbardziej znanych w naszym mieście przedsiębiorstw, prowadzących sprzedaż artykułów technicznych, jest firma: Biuro Techniczne Adolf Richter, Przejazd 20, którego właścicielami są pp. Adolf i Henryk Richterowie. Przedsiębiorstwo to istnieje od roku 1890. Filja tej firmy znajduje się w Warszawie i pozostaje pod kierownictwem inż. Woldemara Richtera, kierownikiem zaś łódzkiego oddziału jest p. Henryk Richter. Dzięki uczciwemu kierownictwu i gruntownej znajomości fachowej rzeczy właściciele firma wyrobiła sobie najlepszą opinię i cieszy się całkowitem zaufaniem w kołach kupieckich w kraju i poza jego granicami. Skład Biura Technicznego Adolf Richter, bogato zaopatrzonego w różnego rodzaju artykuły techniczne, szczegółowo wymienione w zamieszczonym w niniejszym numerze ogłoszeniu, zaspokoić może potrzeby kół handlowych i przemysłowych jak i użytku domowego.

W kraju i poza krajem.**Pożyczki na remont domów w Warszawie.**

Budżet m. stoł. Warszawy na r. 1930-31 nie przewiduje kredytów na udzielanie pożyczek właścicielom domów na remont nieruchomości, nakazany przez władze administracyjne.

Wobec przeznaczenia przez komitet rozbudowy m. stoł. Warszawy 250.000 zł. na ten cel, komitet rozbudowy uchwalił wystąpić do magistratu o upoważnienie wydziału finansowo-podatkowego do wypłacenia narazie pożyczek remontowych z innego tytułu do czasu załatwienia dodatkowych kredytów przez radę miejską.

Bądź co bądź samorząd warszawski coś w tym kierunku czyni, gdy w Łodzi wszelkie memoriały i prośby w podobnych sprawach nie odnoszą skutku i załatwiane są lakonicznymi odmownymi odpowiedziami.

Mieszkanie w chlewie.

Do jakich absurdalnych stosunków doprowadzić może przymusowa gospodarka mieszkaniowa, świadczy fakt, który niedawno miał miejsce w jednej z miejscowości województwa Śląskiego.

Oto pewien obywatel, stolarz, z braku mieszkania zmuszony był zamieszkiwać przez dłuższy czas w chlewie. Po pewnym czasie w tym samym domu, gdzie znajdował się chlew, zostało opróżnione mieszkanie, składające się z pokoju i kuchni. Właścicielka domu chciała oddać ten lokal owemu stolarzowi, a ponieważ na Górnym Śląsku istnieje jeszcze przymusowy przydział mieszkań, zwróciła się do urzędu gminnego z propozycją zatwierdzenia tego lokatora. Jednakże zarząd gminy prośbę tę odrzucił i przydzielił mieszkanie pewnemu urzędnikowi, któremu, zdaniem gminy, przysługiwało ustawowo pierwszeństwo.

A stolarz, odpowiednio błogosławiąc wątpliwe dobrodziejstwa ustawy o ochronie lokatorów, pozostał nadal w chlewie!

Ustawowe komorne w Berlinie w październiku r. b.

Ustawowe komorne w Berlinie w miesiącu październiku r. b. wynosi, podobnie jak we wrześniu, 12 procent przedwojennego komornego, a dla lokatorów którzy przejęli na siebie obowiązek remontowania mieszkań — 117 procent.

Łódzkie Przedsiębiorstwo Asenizacyjne

przyjmuje gruntowne czyszczenie dołów ustępowych, biologicznych filtrów, wymycie szlaki i t. p. a także zwózkę smieci, guzu i dostawę piasku

H. Goldberg

WIERZEOWA 6. — Telefon 101-24.

Koncesjonowane Biuro Urzędzeń Kanalizacyjno-Wodociągowych Inżyniera M. Abramskiego i H. Goldberga

w Łodzi, ul. Piotrkowska 109.

Specjalność: Przyłączenia do miejskiej sieci kanalizacyjnej na dogodnych warunkach.

Dodatek do państwowego podatku od nieruchomości w Warszawie.

Wobec konieczności zrównoważenia budżetu miasta na rok 1931-32 magistrat wystąpił do rady miejskiej z wnioskiem o zatwierdzenie projektu uchwały o poborze w r. 1931 dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości w wysokości 50 proc. państwowego podatku.

Jak zapobiec brakowi mieszkań?

Przykład dla wszystkich miast, w których zaostrzyła się sprawa braku mieszkań, daje miasto Luebben w Spreewaldzie.

Magistrat tego miasta postanowił rozdać darmo dwieście morgów lasu podmiejskiego, podzieliwszy go na parcele po 800 mtr. kw. Każdy, kto wykaże, że ma możliwość rozpoczęcia natychmiast budowy domu (bądź murowanego, bądź drewnianego), otrzymuje na własność taką parcelę. Magistrat zobowiązał się do przeprowadzenia komunikacji, elektryczności, wodociągów i gazu w każdym z nowowyprowadzonych domów zupełnie bezinteresownie, natychmiast po ich wykończeniu.

W Polsce bardzo wiele miast posiada własne tereny podmiejskie. Gdyby wzorowano się na magistracie miasta Luebben, kwestia mieszkaniowa wkrótce przestałaby być u nas utrapieniem. Nie trzeba bowiem zapominać, że ci, którzyby sobie wybudowali własne domy, ustąpiłoby miejsca w swoich dawnych lokalach bardziej ich potrzebującym.

Bezdomość w Warszawie.

Wydział opieki stwierdza znaczny wzrost liczby podań o mieszkania i dach nad głową. Ostatnio zjawił się nowy typ bezdomego, któremu miasto musi przyjść z pomocą, mianowicie służba domowa, pozbawiona pracy. Do wydziału zgłosiło się około 400 służących, po większej części starszych, pozbawionych chleba i dachu. Dla zaspokojenia klęski bezdomości buduje się 6 domów na Annopolu. Jest to ostateczny wysiłek miasta. Nie będą budowane mieszkania dla bezdomych, lecz tylko schroniska czasowe. Opieka społeczna może dać tylko czasowy dach nad głową bezdomemu, a nie mieszkanie stałe.

Mieszkania portjerów w Niemczech wyjęte z pod dekretu.

Pruski minister dla spraw opieki społecznej wydał rozporządzenie, w myśl którego mieszkania, zajmowane przez portjerów, wyjęte zostały z pod ustawy o ochronie lokatorów. W ten sposób liczba mieszkań wolnych od dekretu zwiększyła się w samym tylko Berlinie o 100 000.

Wzrost ruchu budowlanego we Włoszech po zniesieniu ustawy o ochronie lokatorów.

Wraz ze zniesieniem ustawy o ochronie lokatorów we Włoszech wzmogła się znacznie działalność budowlana, postępując szybkimi krokami naprzód. Jak wynika z danych statystycznych w Rzymie znajduje się obecnie w budowie 14 766 pomieszczeń, gdy w roku ubiegłym wybudowano tylko 9 776. W Genui buduje się 8 715 mieszkań wobec 7 536 w roku ubiegłym, a w Tryjeście 1 280 — wobec 928. W dziewięciu miastach wybudowano w r. 1930 58 512 pomieszczeń, w roku ubiegłym — 54 721. **W nowych budynkach przeważają drobne mieszkania.** Charakterystyczne jest, że w biedniejszych, ale konserwatywnych południowych Włoszech buduje się większe mieszkania, gdy w zamożniejszych, ale postępowych północnych Włoszech — mniejsze.

Właściciele nieruchomości w Niemczech wnoszą o rozwiązanie Sejmu Pruskiego.

Prezes Związku Stowarzyszeń Właścicieli Nieruchomości Niemiec, znany działacz społeczny, poseł C. L a d e n d o r f, wniósł, przy poparciu towarzyszy z frakcji stronnictwa gospodarczego, do Sejmu Pruskiego wniosek o jego rozwiązanie. Wystąpienie to motywowane jest tem, że, wobec zmiany układu sił w narodzie niemieckim, jaką wykazały ostatnie wybory do parlamentu Rzeszy, pozostawienie Sejmu Pruskiego w obecnym składzie, niereprezentującym już woli narodu, byłoby zaprzeczeniem wszelkich zasad demokratyzmu.

Jak widać, stronnictwo właścicieli nieruchomości w Niemczech jest dostatecznie silne, jeżeli może występować z takim wnioskiem.

Gospodarka komunalna w Rosji Sowieckiej.

W czasopiśmie „Trud” znajdujemy nieco informacji o stanie gospodarczym miast w Rosji Sowieckiej. Według danych powyższego czasopisma ze wszystkich gałęzi gospodarstwa społecznego w najbardziej oplakany stan znajduje się gospodarka miast sowieckich. Już zewnętrzny wygląd miast świadczy o wielkiem zamiedbaniu gospodarki miejskiej. Ulice są zazwyczaj wąskie, pełne wybojów, od szeregu lat nienaprawiane i wskutek tego ruch kołowy napotyka na znaczne trudności. Według sowieckich danych statystycznych 40 proc. miast nie posiada żadnych wodociągów, natomiast miasta posiadające wodociągi, wskutek ich wadliwego funkcjonowania, zaopatrują ludność w wodę zaledwie w 50 proc. Kanalizację posiada tylko 30 miast, uwzględniając już te miasta, w których przystąpiono do robót kanalizacyjnych.

Tramwaje posiada 29 miast, komunikację autobusową 51 miast, jednakże liczba wozów jest niedostateczna. 11 miast z ludnością ponad 50 000 nie posiada żadnych mechanicznych środków komunikacyjnych. Plan gospodarczy na najbliższe pięciolecie t. zw. „piatiletka” przewiduje budowę tramwajów w 5 miastach, urządzeń kanalizacyjnych w 20 miastach, budowę elektrowni w 20 miastach oraz budowę wodociągów w 42 miastach. Na wykonanie powyższych robót przewiduje się sumę 1,2 miljarde rubli, jednakże państwowa komisja projektodawcza oraz komisariat spraw wewnętrznych uważają powyższą kwotę za niedostateczną. Dla przekształcenia urządzeń komunalnych na modłę zachodnio-europejską jest potrzebna według danych komisariatu spraw wewn. kwota 10 miliardów rubli.

Zarząd Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości Przedmieść, Oddział Rokicie, prosi nas o zamieszczenie następującego oświadczenia:

Niniejszem składamy wszystkim osobom, które brały udział w uroczystości poświęcenia sztandaru w dniu 14 września r. b. serdeczne podziękowanie. W szczególności poczuwamy się do obowiązku złożenia podziękowania przedstawicielom Stowarzyszeń Właścicieli Nieruchomości, t. j. I Stowarzyszenia, Centralnego Stowarzyszenia i Stowarzyszenia z Balut, redakcji „Łódzkiego Głosu Obywatelskiego”, pp. Schottowej, Schulzowej, Sankowskiej, Schuldemu, Zarnowskiemu i Karpeckiemu, którzy podjęli się uciążliwej roli chrześnych, oraz wszystkim innym uczestnikom, których nazwisk z powodu szczerłości miejsca nie jesteśmy w możności wymienić. Jeszcze raz składamy wszystkim serdeczne Bóg zapłać!

Zarząd Stowarzyszenia Właścicieli
Nieruchomości Przedmieść m. Łodzi
Oddział Rokicie.

Kongres Właścicieli Nieruchomości Niemiec w Wiedniu.

Tegoroczny kongres związku Stowarzyszeń Właścicieli Domów i Gruntów w Niemczech (Reichsverband) odbył się w dniach 4—6 października w Wiedniu. Szczegóły umieścimy w następnym numerze.

W sprawie wyborów.

Jak się dowiadujemy w ostatniej chwili centrala bloku obrony praw narodowości żydowskiej w Polsce, mająca siedzibę w Warszawie, nie bacząc na liczne protesty ze strony m. Łodzi, wysunęła na mieszaną listę żydowsko-niemiecką, jako czołowego kandydata, Dr. Jerzego Rozenblatta z Łodzi, a na drugie miejsce nauczyciela Juljana Willa.

Podkreślamy, że blok ten bynajmniej nie ma w swoim programie obrony interesów własności nieruchomości, a umieszczenie na pierwszym miejscu Dra J. Rozenblatta, znanego z niedotrzymania obietnic, uczynionych przy poprzednich kadencjach właścicielom nieruchomości, jest rękojmnią, że żaden właściciel nieruchomości ani w Łodzi ani poza Łodzią głosu swego na tę listę nie odda.

* * *

Na trzecim miejscu listy narodowej figuruje p. Stanisław Bartzak właściciel domu przy ul. Nawrot № 37.

W związku z tem podkreślamy, że p. Bartzak chociaż jest członkiem Zarządu I Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi, to jednak nie występuje z ramienia Stowarzyszenia, o czym zakomunikowało nam zarówno wymienione Stowarzyszenie jak i sam p. Bartzak.

Nadesłane wydawnictwa.

Jerzy Schimmel. Projekty budowlane. Ukazała się broszka asystenta Uniwersytetu Poznańskiego p. Jerzego Schimmla, która zawiera szereg statystycznych danych o budownictwie i charakteryzuje projekty budowlane, wysunięte, ostatnio z różnych stron. Autor dość obszernie omawia sprawę głodu mieszkaniowego, wynikającego jego zdaniem z następujących przyczyn: przyrostu ludności miejskiej, zaniku budownictwa mieszkaniowego i nadkonsumpcji w dziedzinie mieszkaniowej przez niektórych uprzywilejowanych lokatorów na skutek niskiego ustawowego komornego. Wydawnictwo to w dziedzinie mieszkaniowej jest dalszym krokiem ku uświadomieniu miarodajnych czynników.

CIVITAS TUSINENSIS. Karty z przeszłości m. Tuszyna. Opracował Józef Litwin. Za czasów zaborskich, gdy każde drukowane słowo podlegało surowej cenzurze, nie można było dużo miejsca poświęcić tradycjom naszych miast. Obecnie z zadowoleniem możemy stwierdzić, że w tym kierunku już się wiele czyni, i w ostatnich latach ukazał się szereg monografii o różnych miastach. Wielkie zasługi na tem polu położył starosta powiatowy łódzki p. Al. Rzewski, zapoczątkowując wydawnictwo cyklu monografii i materiałów do dziejów miast powiatu łódzkiego, z których pierwszym jest przytoczona w tytule broszurka, traktująca o przeszłości naszego sąsiedzkiego miasta Tuszyna. Autor Józef Litwin zapewne nie jest czytelnikom nieznanym, gdyż w naszym czasopiśmie pojawiło się już dotychczas kilka artykułów jego pióra. Omawiana broszura napisana jest żywo i stanowi bardzo interesującą lekturę. Czytelnicy, pragnący bliżej zapoznać się z tej treścią, nabyć ją mogą w Magistracie m. Tuszyna.

Sprawozdanie z VI międzynarodowego kongresu własności nieruchomości. Z okazji VI międzynarodowego kongresu własności nieruchomości, odbytego w Berlinie w d. 25-29 września 1929 r., wydane zostało specjalne, bogato ilustrowane sprawozdanie poświęcone zjazdowi. Sprawozdanie m. in. zawiera treść przemówień uczestników zjazdu, komunikaty poszczególnych komisji, statystyczne dane i cały szereg innych wiadomości, dotyczących własności nieruchomości. Osoby, mające zamiar nabyć wspomnianą broszurkę, mogą to uczynić przez administrację niniejszego czasopisma.

Komunikujemy PP. Członkom, że za pośrednictwem Stowarzyszenia nabyć można na dogodnych warunkach papier dachową pierwszorzędnej jakości.

Centralne Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi i Województwa Łódzkiego
w Łodzi Piotrkowska 46.

Tajemnica powodzenia Baty.

„Revue Internationale du Travail” organ Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie drukuje niezwykle interesujące sprawozdanie delegata tego biura, p. Devinat, z jego wycieczki do fabryk znanego czeskiego przemysłowca obuwianego, Baty, którego ekspansja na rynek polski tak boleśnie odbiła się na szewctwie polskim.

Wielkie sukcesy Baty — pisze p. Devinat — opierają się na dwóch czynnikach: na organizacji produkcji i sprzedaży.

Umiejętne zastosowanie naukowej organizacji pracy pozwoliło mu na zredukowanie ceny robocizny do 20 proc. ceny bucików, których, nawiasem mówiąc, Bata produkuje teraz około 100.000 dziennie 80 proc. ceny stanowi zatem surowiec, a więc od niego głównie uzależniona jest cena produkowanego przez niego obuwia.

Bata zrozumiał to i wszelkie surowce zakupuje sam. A więc surowe skóry, które wyprawia, drzewo, węgiel, materiały do wyrobu kleju, gumy i t. d. kupuje u źródła, po najniższej cenie. Nawet pudełka i afisze wykonywane są we własnym zakresie.

Fabryka jego podzielona jest na 250 zupełnie odosobnionych oddziałów, z własną oddzielną buchalterją, kasą itp. Każdy oddział wykonuje pewną część fabrykacji, począwszy od najniższej i sprzedaje ją następnemu oddziałowi, przerabiającemu półwyrob dalej. Pracownicy każdego oddziału, tak fizycy, jak i umysłowi uczestniczą w zyskach. Obliczenie uwzględnia cenę kupna, koszty robocizny, materiałów itp. oraz cenę sprzedaży, za którą „sprzedaje” następnemu oddziałowi. Każdy oddział może odmówić „kupna”, motywując to tem, że gdzie indziej można to samo nabyć taniej.

Dzięki takiej organizacji, robotnicy zainteresowani są w tem, aby najtaniej i najlepiej wytwarzać. Całość kalkulacji podporządkowana jest ogólnej cenie orientacyjnej, skalkulowanej zgóry przez naczelne kierownictwo. Dzięki temu systemowi uzyskuje się maksimum pracy z robotnika i wiąże się go bezpośrednio z interesem odbiorcy.

MATEUSZ MIKOŁAJCZYK
Łódź, Kilińskiego Nr. 167
Telefon 191-85.
Dojazd tramw. 4 i 17.
Wyrabia i poleca DRUCIANE parkany, plecionki, tkaniny, gazy miedziane do filtrów „Rabitz” do robót beton we wszystkich metalach etc. etc.

Obwieszczenie.

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi podaje do powszechnej wiadomości, że Bank Polski w Warszawie i wszystkie jego Oddziały, począwszy od dnia 23 października r. b. opłacać będą kupony od 4½%, 5% i 8% ch. listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi, bez żadnych potrąceń z tytułu prowizji.

Na dogodnych warunkach, szybko i solidnie przeprowadzamy

Kanalizację domów i przyłączenie do sieci kanałów miejskich

dotychczas skanalizowaliśmy w Łodzi 17 nieruchomości. Na żądanie dostarczamy W. P. Właścicielom Domów szczegółowych kosztorysów, informacji oraz referencji

„RAWICKI i WINTER, inżynierowie“, sp. z ogr. odp.
Łódź, Kilińskiego 41, tel. 172-96.

**Skład artykułów
kanalizacyjno-sanitarnych**

I. Rajchman

ul. Pr. Narutowicza Nr. 22,
(w podwórzu) tel. 147-19

Poleca w wielkim wyborze

wanny, piece kąpielowe, umywalki, miski klozetowe, rury i łączniki kanalizacyjno-wodociągowe, oraz wszelkie krany i **odlewy do pieców i kuchen.**

Koncesjonowane Przedsiębiorstwo Kanalizacyjno-Wodociągowe

E. SZOLC i S^{KA}

Budowa kanalizacji, wodociągów i central. ogrzewania.
Plany i Kosztorysy.

Sp. z o. o.
Piotrkowska 129, tel. 186-61.

Porady fachowe, kosztorysy
i odwiedziny inżyniera bezpłatnie.

Koncesjonowane Biuro Robót
Kanalizacyjno-Wodociągowych

S. BORNSTEIN

wykonywa przyłączenia kanalizacyjne do sieci kanałów miejskich. Ogrzewanie centr. wodociągi i urząd. sanitarne

Łódź, Stef. Żeromskiego Nr. 6.

Firma egzystuje od roku 1903.

Telefon 146-85.

JULJUSZ REJT FABRYKA MEBLI

w ŁODZI

UL. 11-go LISTOPADA 104
TELEFON 136-87

STAŁA
WYSTAWA
MEBLI

we własnym gmachu, ul. Gdańska 70, tel. 19-163.

PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT DEKARSKICH
BLACHARSKICH I ASFALTOWYCH

T. Wagner i M. Jagiełło

Łódź, ul. Krucza Nr. 35, tel. 142.22.

Wykonują: Krycia, reperacje i konserwacje dachów oraz roboty blacharskie i asfaltowe z materiałów własnych i powierzonych, po cenach przystępnych i na dogodnych warunkach

Posadzka dębowa

fryzy — płyty masywne — płyty fornierowane

„Adolf Wagner i S-ka”

Przemysł drzewny

Łódź, Rokicińska 53.

Telefon 127-61.

Przedsiębiorstwo
ROBÓT BUDOWLANYCH

L. LEDER

ŁÓDŹ

ul. Piramowicza № 5

Telefon 172-81.

A. Tahn i S-ka

FABRYKA TEKSTURY SMOŁOWCOWEJ
I ASFALTU

Warszawa, ulica LESZNO Nr. 92.

Oddział w Łodzi, ul. Kopernika 13, tel. 101-25.

Wykonują: Roboty Dekarskie, Asfaltowe, Izolacyjne, Blacharskie, Brukarskie i Betonowe.

Posiada stale na składzie:

**Teksturę smołowcową, masę sklejną,
smołę gazową, asfalt, pak węglowy,
gudron.**

Węgiel i koks górnośląski

w wyborowych gatunkach otrzymać mogą Członkowie Stowarzyszenia po cenie konkurencyjnej. Bliższych informacji udziela **kancelarja Stowarzyszenia Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi, Piotrkowska 46.**

FRANCISZEK WAGNER i S-ka

Fabryka Ogrzewań Centralnych, Wodociągów i Kanalizacji.

Wytwórnia Tlenu.

Łódź, ul. Żeromskiego № 94, Telefon Nr. 198-29

WYKONYWA:

Ogrzewania centralne wszelkich systemów dla domów mieszkalnych, fabryk, teatrów, szkół, szpitali, oranżerji etc.

Wodociągi i kanalizacje dla domów, fabryk etc.

Urządzenia hydrantowo-przeciwożarowe.

Przewody rurowe do kotłów i maszyn dla wysokiego ciśnienia i przegrzanej pary.

WYTWÓRNIA TLENU POLECA:

Tlen techniczny i medyczny i wszelkie materiały i przyrządy w zakres autogenowego spawania wchodzące.

DOM BANKOWY BRACIA TAUB

Tel.: **dyrekcja 207-35**
ogólny 159-70

PIOTRKOWSKA 17.

Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości.

Łódzka Odlewnia Żelaza

„FERRUM”

Właśc.: E. Bauer i A. Weidmann

Łódź, Kilińskiego Nr. 121, telefon 218-20.

Wykonywa:

szybko, dokładnie i po cenach bardzo umiarkowanych: Wszelkie odlewy z szarego żelaza podług własnych lub nadesłanych modeli i rysunków. Wszelkie roboty ślusarskie. Wszelkie roboty tokarskie. Wszelką mechaniczną obróbkę metali.

Fabryka Przetworów i Tektur Smołowcowych

Henryk Lubawski i S^{ka}

Łódź, Juljusza 24, tel. 159-24.

Dostarcza:

Tekturę smołowcową

Smolę preparowaną

Masę sklejną

Karbolineum

Pak kamienno-węglowy

w gatunkach najprzedniejszych.

Łódzkie Mechaniczne Zakłady Stolarskie

S. Lewandowski & C. Dobrosiński

Łódź, Zakątna 52, Telef. 1 39-52.

Wykonywa się z własnych materiałów: Okna, Drzwi, Schody Architektura Wnętrz: Biur, Sklepów, Lokali mieszkaniowych i t. p. Własne składy materiałów. — Własne szarnie. Na składzie: obramowania drzwi, poręcze, balustrady, listwy podłogowe, deski, szacówki, listwy ramowe i t. p. Kosztorysy, rysunki na żądanie.

Zenon Zarzycki

Mierniczy Przysięgły

Łódź, Rzgowska 15. — Telefon 186—74.

Plany dla hipotek, dla Urzędów Ziemskich, parcelacje na place miejskie, podmiejskie i letniskowe oraz wszelkie prace w zakres miernictwa wchodzące

Wyroby betonowe

Bracia GOLC

Zabinec, gm. Radogoszcz pod Łodzią

(szosa Aleksandrowska)

naprzeciw Aleksandrowskiej remizy.

telefon 190—35

WYKONYWAMY ROBOTY:

BETONOWE, STUDNIARSKIE z dryn betonowych, oraz wszelkie rozmiary dryn do kanalizacji, żłoby, koryt, krawężników pustaki, burty, płyty, słupy graniczne a także roboty brukarskie.

Posiadamy własną kopalnię żwirową.

GUSTAW MAUCH

Biuro elektrotechniczne i warsztaty reperacyjne.

Łódź, Piotrkowska 240, tel. 213-62.

Motory elektryczne nowe i używane we wszystkich wielkościach po cenach umiarkowanych.

Sprzedaż — kupno — zamiana — wypożyczenie.

Warsztaty reperacyjne wykonywują szybko i solidnie wszystkie reperacje dynamomaszyn i motorów, przewijanie motorów. Wypożyczanie motorów na czas naprawy. Części zapasowe na składzie. **Instalacje sity i światła** dzwonek elektrycznych i telefonów. Żarówki oszczędnościowe dla klatek schodowych siatki zabezp. żarówki od kradzieży, przewodniki elektr., sznury i inne materiały na potrzeby elektryczności. **Oliwa motorowa i transformatorowa.**

BIURA TECHNICZNE

ADOLF RICHTER

ŁÓDŹ, Przejazd 20 (róg Sienkiewicza)

Tel. № 203-80 i 179-80.

Adres telegr.: „Adrichter“

WARSZAWA, ul. Rymarska № 10

Tel. № 10 81, 86-79 i 86-80.

POLECAJĄ:

Artykuły wodociągowe i kanalizacyjne, rury wszelkiego rodzaju i łączniki, armatury do pary i wody, oryginalne zawory Klingera, mano i wakuometry, smarownice i oliwiarki, odwadniacze (garńki kondensacyjne), inżektory, pompy różnych systemów, kompresory, maszyny parowe, lokomobile, silniki, tokarki i wiertarki, wciągi i łańcuchy, lewary, wentylatory, łożyska kulkowe i kulki, maszyny narzędziowe, narzędzia wszelkiego rodzaju, metal panewkowy, tygły grafitowe, grafit, wyroby szmerglowe, pakunki gumowe, azbestowa i kinopne, płyty azbestowe, płyty uszczelniające „Klingerit“ i „Moorit“, specjalne uszczelnienie do dławnic „Wiebelin“, węże gumowe i parciane, klapy i pierścienie gumowe, liny, pasy transmisyjne skórzane, „Balata“, „B. latoid“ i z sierści wielbłądziej koła pasowe z blachy stalowej „Vindobona“, p.t., łączniki do pasów, oleje i smary, wagi i odważniki, artykuły sanitarne, wanny i piece kąpielowe, opony i dętki samochodowe, gaza młynarska żarówki elektryczne i t. d. i t. d.

POSADZKI AZBESTOWO-DRZEWNE

„KSYLOMENT“

Jednolite, bez szpar, ciepłe elastyczne, ogniotrwałe dla Szpitali, Sanatorjów, Hoteli, Teatrów, Fabryk, Lokali biurowych i mieszkalnych **JASTRYCH** pod klepkę i linoleum

KSYLOMENT PASTĘ

do jednolitych podłóg ksyloolitowych:

Ksyloment-pasta niezawodnie i na stałe usuwa kurz.
Ksyloment-pasta zapewnia podłodze trzykrotną trwałość.
Ksyloment-pasta nadaje starym, zużytym i zaniedbanym podłogom wygląd barwy nowych.
 Jedyną pastą do pielęgnowania podłóg ksyloolitowych jest wyżej wspomniana pasta, wszelkie inne preparaty są bezwzględnie szkodliwe. — Pielęgnując racjonalnie podłogę Ksyloment-pastą zapewniamy jej prawie że niezniszczalną trwałość.

GĄBCZASTE PŁYTY „TRIUMF“

Nowoczesne wymagania nakazują w modnym budownictwie stosować lekkie ścianki izolacyjne utrzymujące ciepło, odporne na ogień, tłumiące głos, lekkie, trwałe. — Płyty te wykonane są z materiałów krajowych.

Wyroby betonowe „LASTRICO“ Stopnie, parapety, płyty, posadzki, słupy parterowe, rury i t. p. oraz bruki wszelkiego rodzaju.

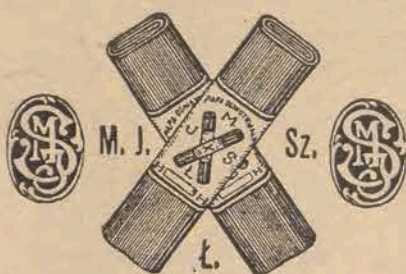
WYTWÓRNIA ROBÓT BETONOWYCH, KSYLOLITOWYCH I NOWOCZESNYCH MATERJAŁÓW BUDOWLANYCH

Łódź, Srebrzyńska 6 „**BETON**“ wł. **W. MATZ** Telefon Nr. 205-50.

Fabryka tektury smołowcowej
Bronisław Goldeiska
 Łódź, ul. Składowa 33, tel. 110.59

poleca na dogodnych warunkach

papę, smołę i pak
 węglowy.

FABRYKI TEKTURY DACHOWEJ

M. J. Scharff

Łódź, Konstytucyjna 113 A, tel. 137-05

Własna bocznica kolejowa.

Poleca znaną ze swej dobroci:

Tekturę smołowcową (papę dachową) opiaszkowaną
 izolacyjną (bez piasku) i sufitową
 Białą papę dachową asfaltową pod patentowaną nazwą
 „Ostrówka“, nie wymagającą konserwacji przez szereg lat.
 Smołę gazową i preparowaną
 Pak z węgla kamiennego
 Masę skleijną (Klebmasse.)

PLANY I ROBOTY KANALIZACYJNE

wykonuje koncesjonowane Biuro Instalacyj
 Technicznych

Rozental i Praszki

Inżynierowie

Sp. z ogr. odp.

Łódź, Piotrkowska 44. Tel. 162-34.

Obwieszczenie.

W zastosowaniu się do § 22 Ustawy Towarzystwa, Dyrekcja podaje do powszechnej wiadomości, że zażądane zostały pożyczki na nieruchomości:

1. pod № 13 przy ul. Kaplicznej, przez B. Grzywaka pożyczka pierwotna zł. 20.000, -
2. pod № 47 pa. przy ul. Gdańskiej i Al. 1-go Maja, przez małż. Engel i in. pożyczka dodatkowa zł. 100.000, -
3. pod № 798cc przy ul. 28-go Pułku Strz. Kaniowskich, przez J. Wintera pożyczka dodatkowa zł. 100.000, -
4. pod № 4185 przy ul. Fijałkowskiego, przez L. Karpińskiego pożyczka pierwotna zł. 25.000, -

Wszelkie zarzuty przeciwko udzieleniu zażądanych pożyczek stowarzyszeni zechcą przedstawić Dyrekcji w przeciągu dni 14 od daty wydrukowania niniejszego obwieszczenia.

Dyrekcja
 TOWARZYSTWA KREDYTOWEGO
 miasta Łodzi.

Rury żeliwne

wszelkich rozmiarów do przyłączeń

sieci kanalizacyjnej

poleca ze składu

„Elabor” Sp. Akc. Ł. J. Borkowski
 Handl. Przemysł.

Oddział w Łodzi, Kilińskiego 70, tel. 100-84.

FABRYKA

KOSZERNYCH WĘDLIN

D. DIAMENT

Gdańska 14, tel. 149-43.

MOJE SKŁADY:

Zawadzka № 9 t. 1 148 09

Piotrkowska № 45 t. 1 130 41

Nowomiejska № 24 tel. 149-42

Wschodnia № 50 tel. 207-65

Wysyła się kiełbasę zagranicę.

POLECAM:

trzy razy dziennie świeże parówki, świeżą wędlinę jako też suche kiełbasy.

„Prazdrój Pilzneński” Poleca:
 B.B. Oryginalny Pilzner (Urquell) w an
 talkach, syfonach i butelkach
 Przedstawicielstwo i składy

OTTON WIHAN

Łódź, Kilińskiego 121, Tel. 180-33.

Do Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi.

Fabryka tektury
 smołowcowej

„Iskropol”

wł. Icek Blinbaum

Łódź-Chojny, Rzgowska 130, tel. 187.44

Poleca na dogodnych warunkach

Papę, smołę i pak węglowy.

Egz. od 1880 r.

Pierwszorzędny Zakład Pogrzebowy

Karol G. Fischer Spadkobiercy

Łódź, Sienkiewicza 89, dom własny. Telefon 149-41.

Egz. od 1880 r.

Wykonywa od najskromniejszych do najwspanialszych. Jeden w kraju karawan 1-ej kl. z elektrycznym oświetleniem zewnątrz i wewnątrz. Wielki wybór trumien metalowych, dębowych i sosnowych. Kwaciarki najnowszego typu. Ceny przystępne.

Specjalny ocet do marynat tylko Gustawa Keilicha.

Wystrzegać się podrabiań!

MOTORY

elektryczne wszelkiego rodzaju nowe i używane, elektropompy do studai i filtrów.

Najtańsze źródło, — sprzedaż, kupno, zamiana, wypożyczenie.

WARSZTATY REPERACYJNE,

naprawa i przewijanie motorów, wykonanie szybkie i solidne, wypożyczenie motorów na czas naprawy na składzie części zapasowe — Instalacje siły i światła. — Żarówki oszczędne dla klatek schodowych. Siatki, pewnie zabezpiecz. żarówki od kradzieży. Oliwa motorowa.

Inż. REICHER i S-ka, Południowa 28, tel. 210-00.

Mechaniczna Fabryka robót
budowlanych i
M. GELERMAN ŁÓDŹ
Napiórkowskiego 59, telefon 186-71

MEBLI

Posiada na składzie wielki wybór
MEBLI STYLOWYCH oraz przyjmuje
obstalunki podług ostatnich modeli. —
Uwaga: Meble gwarantowane!!

ROBOTY BUDOWLANE

ROBOTY ŻELAZO-BETONOWE

Ważne

dla PP. Właścicieli Nieruchomości

Przedsiębiorstwo robót budowlanych i kanalizacyjnych

I. TYLLER, ŁÓDŹ,

Trębacka Nr. 18. — Telefon 162-09, 171-38

ma zaszczyt zawiadomić, że z dniem 1. kwietnia r. b. uruchomiło specjalny dział przyłączeń domowych instalacji kanalizacyjnych do sieci miejskiej pod wytrawnym fachowym kierownictwem.

Plany i kosztorysy robót budowlanych i kanalizacyjnych na żądanie. Solidne i szybkie wykonanie na wyjątkowo dogodnych warunkach.

WŁASNE WARSZTATY MECHANICZNE, STOLARSKIE,
ŚLUSARSKIE i BETONIARSKO - MOZAIKARSKIE.

KONCESJONOWANE BIURO
PRZYŁĄCZEŃ KANALIZACYJNYCH.